

Преузето са православног сајта: www.lazarica.org.yu

Христо Јанарас

Савршени Бог и савршени човек

(Из књиге, "Азбучник вере", Беседа 2001, стр. 144 - 147.)

Задивљујућа је пажљивост Цркве у настојању да, што је могуће прецизнијим речима, назначи границе Догађаја који се одиграо у Христовој Личности. Притом Црква не тежи да речју исцрпи или да уз помоћ категорија конвенционалне логике потврди јединство Бога и човека него да формулацију те истине сачува од сваког погрешног тумачења које би изменило могућности учешћа човека у обеспропадњивању смртнога које је извршено ваплоћењем Логоса. Говоримо, дакле, превасходно о ваплоћењу Бога у Личности Христовој, то јест о очовечењу Бога. „О Богу очовеченоме говоримо, а не о човеку обоженоме.“ Када говоримо о Христу, не именујемо понајпре одређеног човека са којим се Божанство сјединило; није претходно постојала човечанска ипостас којој је придодат Бог Логос него је Бог Логос прихватио за Себе живо тело „из чисте крви Дјевине“, бивајући и Сам ипостас која се ваплоти тим парадоксалним зачећем. Прихватање човечанске природе од стране Логоса следило је начин на који природа делује као чињеница постојања: за полазиште има материцу једне жене; онда се формира и расте живо тело, пројава ипостаси или личности.

Говоримо о ваплоћењу Сина и Логоса Божијег, Другог Лица Свете Тројице. То не значи да се Логос аутономизује од других Лица и да само Он остварује прихватање човечанства. У чињеници ваплоћења Бога Логоса Црква препознаје заједничко деловање Лица Свете Тројице. То не значи да се, на било који начин, заједно са Логосом ваплоти и Отац или Дух него, пошто се не укида разликовање божанских ипостаси, само ипостас Логоса прима човечанско тело. Воља и енергија Тројице остаје, међутим, заједничка и при ваплоћењу сачувана је обједињеност Божија, јединство божанског живота. Ту јединствену целовитост живота, воље и енергије Божанства савозглављује Христос у Својој богочовечанској ипостаси Јер у Њему обитава сва пуноћа Божанства телесно" (Кол. 2, 9).

У Христу признајемо савршеног Бога, али и савршеног човека. Целокупно Божанство је у Његовој Личности сједињено са целокупним човечанством. Христос је примио свако својство и сваку енергију општчовечанске природе; ништа што је човечанско није остало изван тог примања. Иницијатива тога примања је свакако на Примаоцу Који делује појединачно по ипостаси, а тројично по вољи и благовољењу. Али ни оно што је примљено човечанство није само пасивни учесник у примању. Ваплоћени Бог не присиљава човечанску природу; не користи је као неутрални материјал за остварење Своје воље. Човечанска природа се нуди, слободним личним пристанком, да буде прихваћена од стране Бога природа нуди себе у својој целовитости, а њено самоприношење дела појединачно (пошто природа постоји и пројављује се само лично): пристанак Дјеве Марије, слободно прихватање Бога од стране њене воље, јесте оно што омогућује сусрет божанске и

човечанске воље у чињеници ваплоћења Сина и Логоса. „Ево слушкиње Господње; нека ми буде по речи твојој“ (Лук. 1, 38).

У тим речима изражен је став самопредавања и самоприношења, прихватања воље Божије и апсолутног поверења у Његову љубав. Нема никаквог захтева аутономије нити икаквог процеса самоукрепљења. Марија се предаје зачећу и бременитости само из послушања према Богу: располаже својим постојањем да би се збила Његова воља. Тако, зачеће које се одиграва слободно је од сваке сврсисходности, слободно од сваке нужности и окова жеље, страсти, насладе, од сваког инстинкта репродукције и овековечења. Природна енергија материнства се од аутономизоване биолошке функције претвара у лични тренутак слободне сагласности, послушности Богу и напуштања властитог старања. А управо је слобода од сваке природне нужности оно што Богородицу чини „и после порођаја Дјевом“.

У језику Цркве кажемо да је јединство Бога и човека, односно ваплоћење Бога Логоса, „натприродан“ догађај. А то превасходно значи чињеницу узајамне слободе Бога и човека од сваке природне предодређености. У личности Пресвете Богородице „побеђене су границе природе“, уклоњене су претпоставке и условљености које воде твар ка њеној аутономизацији од Нествореног. Али и Нестворени, у свом оваплоћењу од Дјеве, превазилази начин постојања Нествореног и почиње да постоји на начин створенога (твари): овременује се Безвремени, смешта се Несместиви, бива дететом Предвечни и прима димензионалну индивидуалност Неопипљиви. „Натприродно“ за човечанство јесте његово ослобађање од ограничења тварности и од условљености аутономије стечене падом, а „натприродно“ за Божанство јесте слобода и од слободе неограниченог превазилажења сваког ограничења или условљености: „натприродна“ је чињеница да је Бог „доспео до природе, односно до крајње беде коју Он Сам није стекао“! Кроз ово двоструко превазилажење открива се, само за Цркву, апсолутна егзистенцијална чињеница, а то је Личност Бога и Његова икона која је утиснута у личносном постојању човека.

Преузето са православног сајта: www.lazarica.org.yu